LVTB un UD lomu atbilsme

Atkarības

- *ko mums darīt? kā man būt? visiem piecelties! labi un lēti ir nesavienojamas lietas*
- nomens šeit ir n.*, a.*, m.*, v..pd.*, p.*, x.*, y[npa].* palīgvārdi šeit šobrīd ir saikļi un izsauksmes vārdi ja reducētam verbam (ne divdabim) nav zināma kārta, pieņem darāmo
- ***saulei** lecot, devāmies ceļā spuldzes, **sensoru** iedarbinātas, uzreiz iedegās viņš, **pats** darīdams, izdarīja labāk viņš, **pats** salijis, neļāva iedēties citiem*
- *dzīve ir skaista* un *dzīvot ir mīlēt* ir darāmā kārta
- *iebraukt ir aizliegts*
- Akad. gram. tiepīgi saka, ka *pētījuma mērķis ir noteikt, kā...* teik. pr. ir *noteikt*
- *pārliecība ir, ka jāgādā programmas*
- **Problēma:** Kā LVTB automātiski identificēt nenoteiksmes subjektus?
- nomens šeit ir n.*, a.*, v..pd.*, p.*, x.*, y[npa].*
- *riņķiši zem acīm, atsauce uz direktīvu*
- *boss ieteica **padoties** viņš lika bērniem **ēst***
- *es atgriezos peldēt dzīvot ir mācities mīlēt censties pabeigt skolu šobrīd ir svarīgākais dzīvot ir tiekties sasniegt mērķus līdzšinējā pieredze viņam ļaujot secināt... zīmēt gribošais bērns*
- *viņam piemīt spēja ātri rīkoties* nomens šeit ir n.*, a.*, p.*, x.*, y[npa].*
- *Aizķerot trolejbusa vadus, cirka ēka var sabrukt* ir valodas kļūda, bet bieža.
- Vajag kokā pārvietot līmeni augstāk.
- *viņa, dūšīgi paēdusi, atgriezās pie darba suns, svaigi sarāts, noslēpās zem galda redzēju tevi, ļoti starojošu*
- nomens šeit ir n.*, a.*, v..pd.*, p.*
- *kontroles atklātie pārkāpumi Var būt problēmas ar x.* un y.* locījuma "minēšanu".*
- ***vienam** cīnīties ir grūti*
- Adjektīviem, lok. divdabjiem, skaļa v., ya.* būtu jābūt pie atbalsta vārda.
- **Nākotnei:** Varētu pārskatīt ar xx.* un xf.* izteiktos attr un novērtēt, kas skaitliski tie biežāk ir.
- *kaut kas notiks 22.00* pantu numuri juridiskos dokumentos
- xSimile: *vairāk kā/nekā [piecī]*
- *"Washington (CNN)" nevaram identificēt*
- Pēc līdzības ar daļu *etc.* angļu valodā un daļu *o.v.* vācu valodā

subj

- nomens, apst. v., palīgvārds pie *pred* vai verbāla *spc* ne cieš.k-ā (nenot., divd., saitiņizt.); nomens, apst. v., palīgvārds pie *basElem* dar.k-ā
- nomens, apst. v., palīgvārds pie cieš. kārtas *pred* vai *basElem*, vai verbāla *spc*
- nenoteiksme pie *pred* ne cieš. k-ā; nenoteiksme pie *basElem* dar. k-ā
- nenoteiksme pie *pred* vai *basElem* cieš. k-ā

obj

- jebkurš locījums pie a.*
- akuzatīvs; nominatīvs pie vajadzības izt.
- cits locījums vai *xPrep*

subjCl

- pie *xPred* ne cieš. kārtā vai *pred* dar. kārtā
- pie ciešamās kārtas *pred* vai *xPred*
- pie *subj*

predCl

- virst. izteicējs = kopula + palīgt. (nav *xPred*)
- virst. izteicējs = kopula + *tāds/tas/viss* (ir *xPred*)

objCl

spc

- *par* + nomens pie darb. v
- *xPrep* pie darb. v., kas nav lok. divd., vai *xPred*
- *xPrep* pie nomena; nomināls *xSimile* pie lietvārda
- *xSimile*, kas nav pie lietvārda vai nav nomināls
- (±*pmc*) nenot. pie darb. v., kas nav lok. divd., vai *xPred*, nenot. subj. ≠ izt. subj.; *esošais marķējums neļauj noškirt xcomp*
- *(±pmc) nenot. pie darb. v., kas nav lok. dvid., vai xPred, nenot. subj. = izt. subj.*; (opt. *pmc*) nenot. pie lok. divdabja
- (±*pmc*) nenoteiksme pie nomena, kas nav lok. divd.
- (±*pmc*) -dams divdabji
- (±*pmc*) -am, -ot divdabji
- *spcPmc* ar *xPrep basElem* pie nomena
- *spcPmc* ar *xPrep basElem* citur
- *spcPmc* ar *xSimile basElem*
- *spcPmc* ar apst. v., yr.* *basElem*
- *spcPmc* ar lietvārdu, y[np].* *basElem* pie darb. v., kas nav lok. divd.
- *spcPmc* ar locījumā sask. lietvārdu, y[np].* *basElem* pie (n|pp|y[np]).* **pēc** tā
- *spcPmc* ar lietvārdu, y[np].* *basElem* pie vietniekv. **pirms** tā
- *spcPmc* ar lok. divd. *basElem* pie darb. v., kas nav lok. divd., vai *xPred*
- *spcPmc* ar augstāk neaprakstītu lietvārdu, y[np].* *basElem*; *spcPmc* ar īp. v., lok. divd., ya.* *basElem*
- vietniekv. ar *cits*, *cita* pie *xPrep* ar vai pie plika vietniekv. ar *cits*, *cita* vai pie *xPrep*; [mp].* ar *viens*, *viena* pie *xPrep* ar vai pie plika [mp].* ar *otrs*, *otra* vai pie *xPrep*;
- nomens ģen.; rez., y[npa].* pie cieš. k. pag. divd.
- nomens pie lietvārda, vietniekvārda, y[np].*; vietniekv. pie *xPred* ar tipu *subst*
- vietniekv. pie verba vai divd., vai cita *xPred*; lietv. ne nominatīvā, y[np].* pie verba vai divd., vai *xPred*
- lietv. nominatīvā pie verba vai divd., vai *xPred*; īpašības v., lok. divd., skaitļa v., ya.* pie verba vai divd., vai *xPred*

attr

- lietvārdi; y[np].*; %; xu.*; xf.* *(nevar atšķirt adjektīvus)*
- skaitļa vārdi; skaitļi
- adjektīvi; divdabji; ya.*; kārtas skaitļi; kārtas skaitļa vārdi; *xx.* (varbūt ka te iekrīt kāds* nmod*)*
- vietniekvārdi; *manējais* u.c.; *daudzi; vairāki*
- adverbi; yr.*

attrCl

appCl

adv sit

- mc.*, xn.*, iekaitot attiecīgus *xPrep*
- lietvārdi; vietniekv.; y[npa].*; kārtas skaitļi; xo.*; *ne visi* xf.*; *xPrep*
- adverbi; yr.*; %, gram. xSimile, *daļa xf.**
- partikulas; yd.*

det

placeCl , timeCl manCl , degCl causCl , purpCl condCl , cnsecCl cncesCl , motivCl compCl

quasiCl

ins

- *basElem* vai pats ir z.*
- ar *pred* iekš *pmc*; ar *crdClauses* iekš vienīgā *basElem* iekš *pmc*; *punct* ir iekava ()[]
- ar citu *basElem* iekš *pmc*; pārējie bez *pmc*

dirSp

no

- sastāv no *address*
- *utt.*, *u.t.jpr.*, *u.c.*, *u.tml.*, *v.tml.*
- partikulas; izsauksmes v.; xx.*; citi yd.*; *interj*

repeat

xPred

- **Vispārējie izteicēju principi:**
  * fāzes un modālie (sākšana, beigšana, varēšana) izteicēji ir izteicējs + xcomp, kur izteicējs = sākšana/beigšana/varēšana, bet xcomp = basElem.
  * saitiņas funkcijā UD lieto tikai *(ne)būt*, pārējos gadījumos izteicējs + xcomp.
  * ciešamā kārta ir *(ne)tikt/tapt/būt* + -ts divdabis.
  * darāmā kārta ir -is divdabis.
  * -ošs, -ams divdabis saliktos laikus neveido, -ts divdabis var veidot nominālu izteicēju.
  * reizēm ir grūti atšķirt -ts divdabja izteicējus – ciešamā kārta vai sastata – tad lieto tagu.
- Te ciešamā kārta nemēdz būt.
- Sk. *LV-UD-annotations.doc*, bet AUX ir *(ne)būt*, *(ne)tikt*, *(ne)tapt* ar tagiem vc.* un va.*

xPred ar mod

- mod
- basElem

xPred bez mod

- auxVerb+ — AUX
- auxVerb
  - nav AUX
  - AUX, xPred = dar. kārta
  - AUX, xPred = cieš. kārta
  - AUX, xPred = sastata izt.
- basElem
  - vienīgais auxVerb nav AUX
  - Visi auxVerb ir AUX

Vārdi ar atstarpēm

Vārdforma satur ' '

- *pirmais*
- *otrais+*
  - koptags xu.*, xx.*
  - koptags xf.*
  - pārējie gadījumi
- Izņēmumi, ko nedala sīkāk: xn, xo *u.t.jpr., u.c., u.tml., v.tml.*
- UD: *fixed* ir īsi, gramatikalizējušies elementi ar fiksētu struktūru, savukārt *flat* ir "semi-fixed" vai "headless (exocentric)". *compound* ir "headed (endocentric)" struktūra. Savukārt, salīdzinot *compound* ar *nmod – compound* ir stabils (?).
- **Diskusija:** jāuzmanās, jo UD goeswith ir domāts tikai kļūdaini sadalītiem vārdiem

Universal Dependencies

Core arguments

Nominals

- nsubj
  - nsubj:pass
- obj
- iobj

Clauses

- csubj
  - csubj:pass
- ccomp
- xcomp

Nominal dependents

Nominals

- nmod
- appos
- nummod

Clauses

- acl

Modifier words

- amod

Function words

- det
  - clf *(liekas, ka nav latviešu valodā?)*
- case

Non-core dependents

Nominals

- obl
- vocative
  - expl *(nav latviešu valodā)*
- dislocated

Clauses

- advcl

Modifier words

- advmod
- discourse

Function words

- aux
  - aux:pass
- cop
- mark

Frāzes loma

Not a dependency in the narrow sense

Coordination

- conj
- cc

MWE

- fixed
- flat
  - flat:foreign
  - flat:name
- compound

Loose

- list *(nav LVTB marķēts)*
- parataxis

Special

- orphan
- goeswith
- reparandum

Other

- punct
- root
- dep
- Aprakstīts LV-UD-annotations.docx
- Situācija, kad cilvēks pārlabo iepriekš teikto. LVTB nav šādu piemēru, mūsu modelī nav izdomāts, kā marķēt.
- Izteicēja atkarība no mākslīgas koka virsvirsotnes. Šāda loma kokā var būt tikai viena un, ja citādi galīgi nesanāk, tad UD vadlīnijas liek kreisāko no tiem mākslīgi padarīt par vienīgo *root*.
- Kad visi striķi trūkst: kaut ko nevar konvertēt vai parseris devis nepilnu rezultātu.

xVārdi (bez xPred)

xApp

- basElem
- basElem

xPrep

- prep
- basElem

phrasElem

- basElem
- basElem+

subrAnal *vv*

- basElem
- basElem+

subrAnal *ipv*

- basElem
  - pēdējais a.*, ya.*, v..pd.*
  - vietniekv.
- *tāds priecīgs*

subrAnal *skv*

- basElem
  - pirmais p.*., ja p.*[skv.*]; pirmais (mc|xn).*, ja (mc|xn).*[skv.*]
  - mc.*, xn.*
  - p.*
- *abi divi, viens pats, visi trīs kādi pieci*

subrAnal *set*

- basElem
- *xPrep*
  - lietvārds, vietniekv., y[cn].*
  - mc.*, xn.*
  - īpašības v., mo.*, ya.*, xo.*, v..pd.*

subrAnal *sal*

- *xSimile*
- basElem
- *tādas kā balsis tādas kā priecīgs* xSimile ir gramatizējies

xFunctor

- basElem
- basElem+

coordAnal

- basElem
- basElem+

xNum

- basElem+
- basElem

xParticle

- no
- basElem

xSimile

- conj
  - gramatizējies *xSimile*
  - *spc(Pmc), insPmc* daļa (arī caur *xParticle*)
  - *xPred*, *utter* daļa
  - citi
- basElem
- *nejūties ne kā bērns, ne kā filozofs*
- Gramatizējušamies xSimile – pirmais vārds saņem frāzes lomu, pārējie ir fixed. Pieņēmums, ka gram. xSimile pirmais vienmēr ir basElem

namedEnt

- basElem
- basElem+
  - z.*
  - citi

unstruct

- basElem
- basElem+
  - z.*
  - citi, ja frāze ir xf.*
  - citi

Koordinācija

crdClauses

- crdPart
- crdPart+
  - pirms šīs daļas ir ';'
  - pirms šīs daļas nav ';'
- punct
- conj
- Virsteikumi, kas atdalīti ar komatiem - kā vienlīdzīgi izteicēji. Virsteikumi, kas atdalīti ar semikolu – **parataxis**.
- **Problēma:** Vai parataxis ir tikai šie gadījumi?

crdParts

- crdPart
- crdPart+
- punct
- conj

PMC

utter

- basElem
  - pirmais + utter ir koka saknē
  - pirmais + utter nav koka saknē
  - nākamais, atdalīts ar *punct*
- conj
  - cs.*
  - cc.*
- no
  - sastāv no *adress*; n...v.*
  - partikula; izsauksmes v.; *interj*
- punct

sent, quot

- pred / basElem
  - *sent*, *quot* ir koka saknē
  - *sent*, *quot* nav koka saknē
- conj
  - cs.*
  - cc.*
- no
  - sastāv no *adress*; n...v.*
  - partikula; izsauksmes v.; *interj*
- punct

mainCl subrCl insPmc dirSpPmc

- pred / basElem
- conj
  - cs.* c.* iekš *subrCl*
  - cc.*
- punct
- no
  - sastāv no *adress*; n...v.*
  - q.*; i.*.; *interj*

spcPmc particle addressp

- basElem
- punct

interj

- basElem
- basElem+
- punct

- **Pārdomas:** Nez vai šis ir adekvāti arī vientuļiem sakārtojuma saikļiem teikuma vidū?

Apzīmējumi

- LVTB neaktuāla loma
- Loma, kas satopama vairākās vietās
- loma — nosacījums; neatkarīgs nosacījums; nosac-a daļa, vai cita daļa; atkal neatk. nosac-s
- Diskusija
- Komentārs, *piemērs*